

MỘT SỐ BIỆN PHÁP GIÁO DỤC KỸ NĂNG THOÁT HIỂM KHI GẶP CHÁY NỔ CHO TRẺ 5-6 TUỔI Ở TRƯỜNG MẦM NON

Nguyễn Thị Huệ*, Nguyễn Hoàng Thùy Dương, Nguyễn Khánh Linh,
Lê Diệu Linh, Phạm Khánh Linh, Bùi Minh Thư
Khoa Giáo dục Tiểu học và Mầm non, Trường Đại học Hải Phòng
**Email: huent779@dhhp.edu.vn*

Ngày nhận bài: 06/11/2025

Ngày nhận bài sửa: 02/12/2025

Ngày duyệt đăng: 20/01/2026

Tóm tắt: Kỹ năng thoát hiểm trong các tình huống cháy, nổ là tập hợp những tri thức và hành vi cần thiết giúp con người chủ động bảo vệ bản thân, đồng thời hỗ trợ người khác giảm thiểu rủi ro và thoát khỏi vùng nguy hiểm khi xảy ra sự cố hỏa hoạn. Trẻ 5-6 tuổi là giai đoạn chuẩn bị cho sự chuyển tiếp lên tiểu học, đánh dấu một sự phát triển mạnh mẽ về thể chất, trí tuệ và tâm lý. Ở độ tuổi này, trẻ đã bắt đầu có nhận thức về những nguy hiểm xung quanh mình và có thể học cách phản ứng lại nó dưới sự hướng dẫn của người lớn. Bởi vậy việc giáo dục kỹ năng thoát hiểm khi gặp cháy nổ cho trẻ là rất cần thiết. Hiện nay các biện pháp giáo dục kỹ năng thoát hiểm khi gặp cháy nổ đang ngày càng được chú trọng dù là ở cấp bậc mầm non. Tuy nhiên, thực tế cho thấy việc giáo dục cho trẻ ở các trường còn gặp nhiều khó khăn. Vì vậy, bài viết hướng tới việc đề xuất các biện pháp giáo dục kỹ năng thoát hiểm khi gặp cháy nổ cho trẻ 5 - 6 tuổi ở trường mầm non.

Từ khóa: Biện pháp, giáo dục, kỹ năng thoát hiểm khi gặp cháy nổ, trẻ 5-6 tuổi.

SOME EDUCATIONAL MEASURES FOR DEVELOPING FIRE AND EXPLOSION ESCAPE SKILLS IN 5-6 YEAR OLD PRESCHOOL CHILDREN

Abstract: Escape skills for fire and explosion emergencies refer to a set of essential knowledge and behaviors that enable individuals to proactively protect themselves and assist others in effectively reducing risks and evacuating from hazardous areas during fire incidents. Children aged 5-6 are at the transitional stage to primary school, marking a period of significant physical, cognitive, and socio-emotional development. At this age, they begin to recognize potential dangers in their surroundings and can learn appropriate responses under adult guidance. Therefore, teaching children fire escape skills is of great necessity. In recent years, educational measures for developing such skills have received increasing attention, even at the preschool level. However, in practice, the implementation of such activities in preschool settings remains a challenge. Hence, this paper aims to propose effective educational measures for developing fire and explosion escape skills among 5-6 year old preschool children.

Keywords: Measures, education, fire and explosion escape skills, 5-6 year old children.

1. Đặt vấn đề

Trẻ em có quyền được bảo vệ tính mạng, được bảo đảm tốt nhất các điều kiện sống và phát triển [10]. Giáo dục kỹ năng sống được hiểu là hoạt động giáo dục giúp cho người học hình thành và phát triển những thói quen, hành vi, thái độ tích cực, lành mạnh trong việc ứng xử các tình huống của cuộc sống cá nhân và tham gia đời sống xã hội, qua đó hoàn thiện nhân cách và định hướng phát triển bản thân tốt hơn dựa trên nền tảng các giá trị sống [1]. Ở giai đoạn 5-6 tuổi trước khi chuyển tiếp lên tiểu học trẻ đã đủ khả năng nhận biết nguy cơ và thực hành các phản ứng cơ bản nếu được hướng dẫn đúng. Trong bối cảnh sự cố cháy, nổ có thể xảy ra ở gia đình và trường học, trang bị kỹ năng thoát hiểm cho trẻ là rất cần thiết, điều này sẽ giảm thiểu nguy cơ mất an toàn, giúp trẻ biết cách xử lý khi phải đối mặt với tình huống cháy nổ nguy hiểm, nuôi dưỡng tính tự lập, khả năng hợp tác và kỉ luật tập thể. Xã hội ngày càng hiện đại văn minh, điều kiện kinh tế phát triển, việc giáo dục kỹ năng thoát hiểm khi gặp cháy nổ không chỉ tạo cho trẻ môi trường an toàn về cả thể chất và tinh thần mà còn giúp cha mẹ yên tâm vì con em mình đang được bảo vệ một cách tốt nhất.

2. Tổng quan nghiên cứu

Trong những năm gần đây, các nghiên cứu về giáo dục kỹ năng sống cho trẻ mầm non tập trung nhiều hơn vào việc phát triển các năng lực tự bảo vệ, đặc biệt là kỹ năng thoát hiểm khi xảy ra cháy nổ. Đây được xem là hướng nghiên cứu có ý nghĩa thiết thực, đáp ứng yêu cầu bảo đảm an toàn trường học và hình thành năng lực ứng phó sớm cho trẻ. Các công trình trong và ngoài nước đã làm rõ vai trò của việc giáo dục kỹ năng thoát hiểm như một bộ phận của giáo

dục kỹ năng sống, nhấn mạnh mối liên hệ giữa nhận thức, hành vi và khả năng phản ứng linh hoạt của trẻ trong các tình huống nguy cơ cao.

Đề tài “Giáo dục kỹ năng thoát hiểm cho học sinh tiểu học Hà Nội” được thực hiện bởi Phan Văn Kha và các cộng sự (2023) đã nhấn mạnh vai trò của trải nghiệm và mô phỏng trong hình thành kỹ năng thoát hiểm [6]. Nghiên cứu của Lê Thị Thanh Huệ (2023) khẳng định, việc phát triển kỹ năng tự bảo vệ cho trẻ 5-6 tuổi đạt hiệu quả cao nhất khi được tổ chức theo hướng trải nghiệm, cho phép trẻ thực hành, thử nghiệm và rút ra kinh nghiệm từ hoạt động thực tế [5]. Quan điểm này tương thích với lý thuyết học qua trải nghiệm của Kolb (2015), cho rằng tri thức được kiến tạo thông qua quá trình trải nghiệm và vận dụng thực tiễn [7]. Bên cạnh đó, Daniels (2017), khi mở rộng lý thuyết vùng phát triển gần nhất của Vygotsky, nhấn mạnh vai trò của sự hướng dẫn và hỗ trợ có chủ đích giúp trẻ đạt được năng lực cao hơn trong môi trường học tập tương tác [2]. Các công trình của Najmanová và Ronchi (2017), đăng trên Fire Technology đã cung cấp dữ liệu thực nghiệm chi tiết về hành vi thoát hiểm của trẻ mầm non, làm rõ đặc điểm vận động, thời gian phản ứng và nhu cầu hỗ trợ của trẻ trong diễn tập cháy [8]. Các nền tảng lý luận này tạo cơ sở cho việc thiết kế và triển khai hoạt động giáo dục kỹ năng thoát hiểm phù hợp với đặc điểm phát triển nhận thức, tâm lý và hành vi của trẻ mầm non.

Trong xu hướng đổi mới phương pháp giáo dục, nhiều công trình đã tiếp cận việc rèn luyện kỹ năng thoát hiểm thông qua mô hình giáo dục STEAM, nhằm phát triển đồng thời tư duy khoa học, kỹ năng giải quyết vấn đề và khả năng hợp tác. Vũ Thị Kiều Trang (2022) chỉ ra rằng mô hình STEAM không chỉ khuyến khích

sự sáng tạo mà còn giúp trẻ vận dụng kiến thức vào thực hành, từ đó nâng cao khả năng xử lý linh hoạt trong các tình huống nguy hiểm [11]. Việc tích hợp giáo dục kỹ năng thoát hiểm vào hoạt động STEAM được xem là giải pháp hiệu quả giúp trẻ hình thành tư duy khoa học và phản xạ an toàn bền vững.

Trên cơ sở tổng hợp các nghiên cứu, bài viết đề xuất các biện pháp giáo dục kỹ năng thoát hiểm phù hợp với đặc điểm tâm sinh lý trẻ 5-6 tuổi, ưu tiên tiếp cận trải nghiệm, trò chơi mô phỏng và lồng ghép trong hoạt động học - chơi ở mầm non; đồng thời nhấn mạnh phối hợp nhà trường - gia đình nhằm hình thành thói quen ứng phó bình tĩnh, đúng quy trình khi có tình huống cháy nổ.

3. Biện pháp giáo dục kỹ năng thoát hiểm khi gặp cháy nổ cho trẻ 5-6 tuổi

3.1. Tiếp cận, làm quen với kỹ năng thoát hiểm thông qua ứng dụng trí tuệ nhân tạo

Việc tiếp cận, làm quen với công nghệ hiện đại, đặc biệt là trí tuệ nhân tạo (AI) giúp mang lại sự mới mẻ, hấp dẫn và hứng thú lớn với trẻ. Ứng dụng AI giúp tăng cường tính trực quan, sinh động thông qua việc tạo ra những tình huống sát với thực tế, giúp trẻ làm quen với các bước thoát hiểm cơ bản trong bối cảnh cụ thể như trong lớp học hoặc ở nhà của mình (ví dụ: giả tiếng còi báo động, mô phỏng đám cháy đang cháy). Khác với các video truyền thống, công cụ AI có thể phản hồi tức thì khi trẻ đưa ra đáp án (đúng/sai). Điều này giúp trẻ hiểu rõ hành vi của mình và điều chỉnh kịp thời. Thông qua việc “chơi mà học” cùng AI, trẻ được hình thành những phản xạ đúng đắn qua từng tình huống bất ngờ, giúp giảm thiểu những rủi ro tới trẻ.

Cụ thể, việc mô phỏng tình huống cháy nổ qua AI có thể được thực hiện bằng cách cho

trẻ tiếp cận thông qua hình ảnh, video 3D hoặc các trò chơi do AI thiết kế. AI sẽ tạo tình huống giả định và đưa ra câu hỏi (ví dụ: Nếu phát hiện khói bốc ra từ ổ điện trong lớp học, con sẽ làm gì?) để trẻ trả lời và lựa chọn phương án. Ngoài ra, AI còn có thể tích hợp với các trò chơi học tập, thiết kế các mini game thoát hiểm trong không gian ảo giúp trẻ trải nghiệm, rèn kỹ năng ứng phó tình huống nguy hiểm, phát triển tư duy và sáng tạo thông qua học tập tương tác. Đặc biệt, AI còn đóng vai trò quan trọng trong việc theo dõi quá trình học, đánh giá, ghi nhận sự tiến bộ, mức độ chú ý, khả năng ghi nhớ và phản ứng của từng trẻ.

Bước 1: Chuẩn bị

Giáo viên (GV) lựa chọn công cụ AI phù hợp (ứng dụng, phần mềm mô phỏng) và tập huấn cho GV để tích hợp hiệu quả vào hoạt động giáo dục kỹ năng thoát hiểm.

Bước 2: Tổ chức cho trẻ

GV giới thiệu tình huống cháy nổ qua AI, sau đó cho trẻ quan sát, thảo luận nhóm nhỏ và tương tác trực tiếp với AI (trả lời câu hỏi, đưa ra lựa chọn hành động trong game/robot).

Bước 3: Hỗ trợ và củng cố

GV giải thích, chỉnh sửa hành vi sai cho trẻ, sau đó cho trẻ thực hành lặp lại nhiều lần với AI để hình thành thói quen, phản xạ đúng. Việc này cần kết hợp với thực hành thực tế trên lớp hoặc dưới sân trường (ví dụ: chạy thoát hiểm khi có khói/ chuông báo động).

Bước 4: Đánh giá

AI sẽ ghi lại kết quả xử lý tình huống của từng trẻ, và GV quan sát, đưa ra nhận xét để từ đó điều chỉnh phương pháp dạy học cho phù hợp.

3.2. Tổ chức trò chơi mô phỏng tình huống có cháy nổ

Ở trẻ 5-6 tuổi, vui chơi là hoạt động chủ đạo, chi phối toàn bộ quá trình nhận thức và

hình thành nhân cách của trẻ. Việc sử dụng trò chơi tình huống giả định để giáo dục kỹ năng thoát hiểm khi gặp cháy nổ có ý nghĩa thiết thực đối với trẻ. Trò chơi giả định cho phép trẻ tham gia trực tiếp vào các tình huống giống như thật, từ đó hình thành phản xạ an toàn tự nhiên khi nghe tiếng chuông báo cháy, nhìn thấy khói hoặc phát hiện nguy cơ cháy nổ. Đồng thời, giáo dục qua trò chơi còn giúp GV quan sát được khả năng phản ứng của từng trẻ, từ đó có hướng rèn luyện phù hợp cho những trẻ còn nhút nhát, lúng túng hoặc thiếu tập trung. Đây là cách tiếp cận học bằng trải nghiệm hiệu quả nhất ở lứa tuổi mầm non, tạo tiền đề cho việc hình thành các kỹ năng sống cơ bản sau này. “Nếu giáo dục kỹ năng tự bảo vệ cho trẻ 5-6 tuổi ở trường mầm non được tiến hành theo tiếp cận trải nghiệm bằng quy trình tổ chức phù hợp với điều kiện địa phương; kết hợp xây dựng các tình huống giả định cho trẻ trải nghiệm mô phỏng; được đánh giá kỹ năng của trẻ bằng các tiêu chí được xây dựng trên cơ sở quan sát theo quá trình ... thì sẽ nâng cao được kỹ năng tự bảo vệ của trẻ” [5].

Nội dung trọng tâm là tổ chức cho trẻ tham gia vào các trò chơi tình huống mô phỏng sự cố cháy nổ xảy ra tại lớp học hoặc trường mầm non. Các tình huống được thiết kế dựa trên thực tế, có mức độ phức tạp tăng dần để phù hợp với khả năng tiếp thu của trẻ. Một số ví dụ cụ thể:

Tình huống 1: Có khói trong lớp học

Cô giáo thông báo phát hiện mùi khét, yêu cầu trẻ nhanh chóng cúi thấp, che mũi bằng khăn, nắm tay bạn cùng đi ra ngoài theo hàng.

Tình huống 2: Nghe chuông báo cháy

Trẻ đang chơi thì có tiếng chuông vang lên; trẻ phải dừng hoạt động, bình tĩnh di chuyển theo đường thoát hiểm.

Tình huống 3: Bạn nhỏ bị mắc kẹt

Một trẻ giả vờ bị ngã hoặc chậm di chuyển, các bạn khác phải báo cô và cùng hỗ trợ bạn ra ngoài an toàn.

Thông qua các trò chơi này, trẻ được rèn luyện các kỹ năng cụ thể như: Nhận biết tín hiệu báo cháy, cúi thấp người di chuyển, che mũi miệng, tuân thủ hàng lối, không chen lấn, không quay lại lớp và tập trung đúng điểm an toàn.

Để tổ chức trò chơi tình huống hiệu quả, GV cần chuẩn bị kỹ lưỡng về không gian, đồ dùng và kịch bản. Trước tiên, cô giáo nên giới thiệu nhẹ nhàng về nội dung bài học, giúp trẻ hiểu mục đích của trò chơi là học cách tự bảo vệ bản thân khi có cháy, chứ không phải để sợ hãi. Sau đó, cô tiến hành chia lớp thành các nhóm nhỏ, phân vai cho trẻ (người hướng dẫn, người cần giúp đỡ, người gọi cô, người kiểm danh) và cho các nhóm lần lượt thực hiện kịch bản. Trong quá trình chơi, GV quan sát, hướng dẫn cụ thể từng động tác cho trẻ. Hoạt động nên được tiến hành theo 3 cấp độ:

Cấp độ 1: Làm quen

Cô giáo mô tả tình huống và cùng trẻ thực hành chậm rãi theo hướng dẫn.

Cấp độ 2: Thực hành độc lập

Trẻ nghe hiệu lệnh (chuông, tiếng gọi “cháy!”) và tự thực hiện mà không cần cô nhắc.

Cấp độ 3: Xử lý phối hợp

Thêm tình huống phụ (bạn bị ngã, cửa tắc, đổi đường thoát) để trẻ rèn khả năng phản ứng linh hoạt.

Sau mỗi buổi, GV cùng trẻ thảo luận lại: điều gì trẻ làm tốt, điều gì cần khắc phục, khuyến khích tinh thần giúp đỡ và bình tĩnh. Các trò chơi nên tổ chức định kỳ 1-2 lần/tuần, kết hợp lồng ghép vào giờ hoạt động ngoài trời hoặc giờ kỹ năng sống. Qua thời gian, trẻ sẽ dần

ghi nhớ và hình thành thói quen hành động đúng khi gặp tình huống thật.

3.3. Lòng ghép kỹ năng thoát hiểm vào môn học và dự án STEAM

Giáo dục kỹ năng ứng phó khi hỏa hoạn cho trẻ em lứa tuổi mầm non là một nhiệm vụ quan trọng, nhằm bảo đảm an toàn và thúc đẩy phát triển toàn diện của trẻ. Việc tích hợp phương pháp giáo dục STEAM (Science - Technology - Engineering - Arts - Mathematics) vào nội dung này giúp trẻ không chỉ tiếp thu kiến thức một cách bị động mà còn được khuyến khích tư duy sáng tạo, rèn luyện khả năng giải quyết vấn đề và làm việc nhóm hiệu quả.

Để giáo dục STEAM thực sự trở thành một mô hình giáo dục hiệu quả tại Việt Nam, các nhà khoa học đã có nhiều nghiên cứu về nội dung và phương pháp tổ chức giáo dục STEAM ở các cấp học, trong đó có giáo dục mầm non [11].

Cung cấp những kiến thức khoa học cơ bản: về hỏa hoạn (như nguyên nhân, hậu quả, các dấu hiệu nhận biết nguy hiểm).

Hình thành thói quen thoát hiểm cho trẻ: Nhận diện tín hiệu báo cháy, tìm lối thoát, di chuyển bằng cách cúi thấp/bò sát, che mũi miệng khỏi khói độc, biết gọi người lớn hỗ trợ.

Tổ chức các hoạt động trải nghiệm STEAM như: thí nghiệm đơn giản về sự cháy và lửa, phác thảo sơ đồ thoát hiểm, mô hình hóa vật liệu chữa cháy, sáng tạo các sản phẩm nghệ thuật liên quan đến phòng chống cháy. Thực hiện các bài tập để rèn luyện phản ứng nhanh, giữ bình tĩnh khi sự cố xảy ra.

Bước 1: Khởi động

GV giới thiệu chủ đề "An toàn cháy nổ và hành động cần thiết" thông qua kể chuyện, trình chiếu hình ảnh/video minh họa và khảo sát nhanh để nắm bắt nhận thức ban đầu của trẻ.

Bước 2: Triển khai các hoạt động STEAM

Khoa học (Science): Cho trẻ quan sát các thí nghiệm nhỏ (ví dụ: đốt nến rồi úp cốc thủy tinh) để hiểu cơ chế của sự cháy (cần oxy).

Công nghệ (Technology): Sử dụng các đoạn phim mô phỏng về hệ thống báo cháy, cách sử dụng bình chữa cháy hoặc tín hiệu cảnh báo.

Kỹ thuật (Engineering): Hướng dẫn trẻ thiết kế sơ đồ đường thoát hiểm của lớp học/trường bằng các vật liệu như gạch lego, khối gỗ hoặc bìa cứng.

Nghệ thuật (Arts): Tổ chức hoạt động vẽ tranh, làm mô hình, hoặc tạo tiểu phẩm kịch theo chủ đề "Khi có cháy, con sẽ làm gì?"

3.4. Tổ chức hoạt động trải nghiệm Thực hành thoát hiểm cùng cô và bạn

Việc tổ chức các hoạt động trải nghiệm tình huống giả định cháy nổ tại trường học mang lại ý nghĩa thiết thực, giúp trẻ trực tiếp tham gia vào các tình huống mô phỏng, từ đó kỹ năng thoát hiểm được rèn luyện một cách thực tế và tạo cơ hội cho trẻ kết hợp lý thuyết với thực hành, biến kiến thức đã học thành hành động cụ thể.

Nội dung của hoạt động tập trung vào việc cho trẻ tham gia buổi trải nghiệm tình huống giả định có cháy. Các kỹ năng được chú trọng bao gồm: nhận biết tín hiệu báo động và phản xạ nhanh, biết thoát hiểm theo lối thoát được chỉ dẫn mà không chen lấn, xô đẩy, biết phối hợp cùng bạn, nắm tay nhau khi di chuyển và biết tìm sự giúp đỡ từ người lớn (thầy cô, bác bảo vệ, nhân viên). Nội dung được thiết kế thành nhiều cấp độ từ đơn giản đến phức tạp, ví dụ: từ thoát khỏi lớp học, sau đó thoát khỏi hành lang, rồi tập trung an toàn tại sân trường.

Bước 1: Chuẩn bị

Nhà trường kết hợp với GV tổ chức buổi trải nghiệm, chuẩn bị chuông báo cháy giả định, hướng dẫn sơ đồ thoát hiểm, cùng các dụng cụ cần thiết như khăn tay, biển báo chỉ dẫn, áo phản quang cho GV hướng dẫn.

Bước 2: Tổ chức hoạt động

GV hướng dẫn và cho trẻ làm quen với sơ đồ thoát hiểm, sau đó tiến hành trải nghiệm. Khi chuông báo động kêu, trẻ thực hiện các thao tác đã học (che mũi, cúi thấp người, đi theo sơ đồ thoát hiểm...)

Bước 3: Củng cố - Đánh giá

GV khen ngợi những trẻ bình tĩnh, tuân thủ hướng dẫn và nhắc nhở những trẻ còn lúng túng. Hoạt động này cần được lặp lại định kỳ để giúp trẻ hình thành phản xạ tự nhiên.

3.5. Phối hợp nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục kỹ năng thoát hiểm khi gặp cháy nổ

Môi trường sống của trẻ không chỉ có sự yêu thương, đùm bọc, che chở mà còn có rất nhiều nguy hiểm và tình huống bất lợi xảy đến gây ảnh hưởng lớn đến quá trình phát triển của trẻ. Quá trình giáo dục, bồi dưỡng và rèn luyện trẻ em để phát triển toàn diện là một công việc lâu dài và phức tạp, diễn ra trong nhiều môi trường khác nhau và đòi hỏi sự phối hợp giữa gia đình và nhà trường [4].

Ngoài ra, đây còn là cầu nối gắn kết giữa GV và phụ huynh, để cả hai cùng chia sẻ trách nhiệm bảo vệ trẻ. Nhà trường cần tuyên truyền giáo dục cho trẻ về những kiến thức cơ bản khi gặp tình huống cháy nổ và cách phòng tránh. Tổ chức các hoạt động ngoại khóa có sự tham gia cùng gia đình. Việc tổ chức hoạt động có sự góp mặt của phụ huynh, điều này thể hiện tinh thần trách nhiệm của các bậc cha mẹ và góp phần nâng

cao chất lượng trong hoạt động giáo dục. Có sự phối hợp từ gia đình càng củng cố chắc chắn hơn nữa những kiến thức trong giáo dục cho trẻ.

Không chỉ vậy, phối hợp giáo dục giữa nhà trường, gia đình và xã hội còn là nguyên tắc thiết yếu quan trọng nhất trong quá trình giáo dục trẻ kỹ năng thoát hiểm khi gặp cháy nổ, sự phối hợp này đã tạo ra hiệu quả cao trong giáo dục. Giáo dục đối với trẻ nhỏ cần phải có sự quan tâm theo sát từ nhiều phía để giảm thiểu tối đa nguy cơ gây hại tới trẻ. Trong ba yếu tố trường mầm non, gia đình và xã hội nếu thiếu bất kỳ yếu tố nào đều dẫn tới giáo dục không hiệu quả.

3.5.1. Phối hợp giữa gia đình và nhà trường trong việc nâng cao nhận thức của cha mẹ trẻ về giáo dục kỹ năng thoát hiểm khi gặp cháy nổ

Ở phía nhà trường, cần xây dựng những chuyên đề về việc giáo dục kỹ năng thoát hiểm khi gặp cháy nổ ở trẻ mẫu giáo. Có các buổi diễn tập có sự tham gia của lực lượng PCCC để trẻ có thêm bài học thực tế về các tình huống khẩn cấp... Đồng thời về phía gia đình cũng cần tích cực hưởng ứng, phối hợp nhịp nhàng với nhà trường để trau dồi thêm kiến thức cho trẻ ở ngoài phạm vi trường học. Phụ huynh theo dõi các nội dung giáo dục kỹ năng thoát hiểm khi gặp cháy nổ cho trẻ 5-6 tuổi trên lớp, thường xuyên nhắc lại cho trẻ để ghi nhớ những kiến thức về phòng tránh cháy nổ và hướng dẫn tập luyện thêm cho con ở nhà. Càng sớm càng tốt, kiên trì và liên tục, các bậc phụ huynh hãy từng bước hướng dẫn trẻ nhận thức được và ứng xử đúng trước các tình huống bất ngờ cũng như các mối nguy hiểm rình rập [3].

3.5.2. Phối hợp giữa gia đình và nhà trường trong việc giáo dục, quan sát, đánh giá kỹ năng thoát hiểm khi gặp cháy nổ ở trẻ

Gia đình và nhà trường cần phối hợp chặt chẽ, thường xuyên trao đổi về nhận thức hay các hoạt động phát triển của trẻ trong vấn đề này. Phụ huynh có thể theo dõi thêm các kỹ năng thoát hiểm khi gặp cháy nổ và hướng dẫn trẻ nhắc lại nguồn kiến thức thường xuyên để trẻ ghi nhớ, phát triển tốt kỹ năng. Phụ huynh và GV cùng tham gia đánh giá mức độ hình thành và phát triển kỹ năng của trẻ sau khi thực hiện.

Về phía nhà trường việc bổ sung, mua sắm đồ dùng các trang thiết bị phải được đưa ra ý kiến trước phụ huynh thể hiện sự nhất quán giữa hai bên để xây dựng mô hình học tập an toàn, lành mạnh cho trẻ. Huy động nguồn lực đầu tư từ phía các cơ quan ban ngành, đội PCCC của địa phương để tổ chức hoạt động trải nghiệm thực tế tới trẻ. Điều này hỗ trợ trực tiếp đến việc phát triển kỹ năng thoát hiểm khi gặp cháy nổ ở trẻ và nâng cao sự phối hợp kết hợp từ hai phía gia đình - nhà trường.

4. Kết luận

Nhận thức được giai đoạn 5-6 tuổi là dấu mốc quan trọng của trẻ ở lứa tuổi mầm non. Đây là thời điểm mọi kinh nghiệm, tri thức, kỹ năng mà người lớn cung cấp sẽ trở thành hành trang quan trọng đến sự phát triển toàn diện nhân cách và chuẩn bị cho trẻ vào lớp Một [12]. Song song với nhiệm vụ và chăm sóc, và hình thành tri thức cho trẻ, thì việc giáo dục kỹ năng sống nói chung, kỹ năng thoát hiểm khi gặp cháy nổ nói riêng cho trẻ là vô cùng quan trọng. Qua việc giúp trẻ hiểu hơn về các biểu hiện, những mối nguy hiểm xung quanh, trẻ sẽ nhận diện được các nguy cơ xảy ra cháy nổ đến từ những đồ vật xung quanh. Từ đó trẻ sẽ học được kỹ năng phòng tránh, thoát hiểm khi những tình huống cháy nổ nguy hiểm xảy ra. Điều này góp phần thực hiện mục tiêu giáo dục mầm non “giúp trẻ

em phát triển về thể chất, tình cảm, trí tuệ, thẩm mỹ, hình thành những yếu tố đầu tiên của nhân cách, chuẩn bị cho trẻ em vào học lớp Một” [9]. Việc sử dụng, phối hợp các biện pháp giáo dục một cách hợp lý, linh hoạt sẽ giúp GV thành công trong giáo dục kỹ năng thoát hiểm khi gặp cháy nổ cho trẻ 5-6 tuổi ở trường mầm non.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2014), *Thông tư số 04/2014/TT-BGDĐT quy định quản lý hoạt động giáo dục kỹ năng sống và hoạt động giáo dục ngoài giờ chính khóa*, Hà Nội.
2. Daniels, H. (2017), *Vygotsky and Pedagogy* (2nd ed.), Routledge, London.
3. Thái Hà (2009), *Hoàn thiện kỹ năng sống cho trẻ - Hướng dẫn trẻ tự bảo vệ*, NXB Thời đại, Hà Nội.
4. Mã Thị Hồng, Nguyễn Đỗ Hồng Nhung (2023), Quản lý hoạt động phối hợp giữa gia đình và nhà trường trong chăm sóc, giáo dục trẻ tại các trường mầm non, *Tạp chí Thiết bị Giáo dục*, 1(292), 15-19.
5. Lê Thị Thanh Huệ (2023), *Giáo dục kỹ năng tự bảo vệ cho trẻ 5-6 tuổi theo tiếp cận trải nghiệm ở các trường mầm non khu vực miền núi phía Bắc*, Luận án Tiến sĩ, Học viện Quản lý Giáo dục, Hà Nội.
6. Phan Văn Kha (Chủ nhiệm), Trịnh Thị Anh Hoa và cộng sự (2023), *Giáo dục kỹ năng thoát hiểm cho học sinh tiểu học Hà Nội*, Viện Khoa học Giáo dục Việt Nam.
7. Kolb, D. A. (2015), *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development* (2nd ed.), Pearson Education, New Jersey.
8. Najmanová, H., & Ronchi, E. (2017), Bộ dữ liệu thực nghiệm về sơ tán trẻ mầm non, *Tạp chí Công nghệ Phòng cháy chữa cháy* (Fire Technology), 53(4), 1509-1533.

9. Quốc hội (2009), Luật Giáo dục số 44/2009/QH12 ngày 25/11/2009, Hà Nội.
10. Quốc hội (2016), *Luật Trẻ em*, số 102/2016/QH13, NXB Chính trị Quốc gia Sự thật, Hà Nội.
11. Vũ Thị Kiều Trang (2022), Thực trạng giáo dục STEAM cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi ở một số trường mầm non tại thành phố Tuyên Quang, tỉnh Tuyên Quang, *Tạp chí Giáo dục*, 22 (8), 19-24.
12. Nguyễn Ánh Tuyết (chủ biên), Nguyễn Thị Như Mai, Đinh Thị Kim Thoa (2024), *Tâm lý học trẻ em lứa tuổi mầm non*, NXB Đại học Sư phạm, Hà Nội.